



EBA/GL/2017/04

11/07/2017

Definitieve richtsnoeren

betreffende de behandeling van aandeelhouders in het kader van
bail-in of de afschrijving of omzetting van kapitaalinstrumenten

1. Nalevings- en rapportageverplichtingen

Status van deze richtsnoeren

1. Dit document bevat richtsnoeren die zijn uitgebracht op grond van artikel 16 van Verordening (EU) nr. 1093/2010¹. Overeenkomstig artikel 16, lid 3, van Verordening (EU) nr. 1093/2010 moeten bevoegde autoriteiten en financiële instellingen zich tot het uiterste inspannen om aan die richtsnoeren te voldoen.
2. Richtsnoeren geven weer wat in de opvatting van de EBA passende toezichtpraktijken binnen het Europees Systeem voor financieel toezicht zijn en hoe het recht van de Unie op een specifiek gebied dient te worden toegepast. Bevoegde autoriteiten als bedoeld in artikel 4, lid 2, van Verordening (EU) nr. 1093/2010 voor wie richtsnoeren gelden, dienen hieraan te voldoen door deze op passende wijze in hun praktijken te integreren (bijvoorbeeld door hun wettelijk kader of hun toezichtprocessen aan te passen), ook wanneer richtsnoeren primair tot instellingen zijn gericht.

Kennisgevingsverplichtingen

3. Overeenkomstig artikel 16, lid 3, van Verordening (EU) nr. 1093/2010 stellen bevoegde autoriteiten EBA vóór 11/09/2017 ervan in kennis of zij aan deze richtsnoeren voldoen of voornemens zijn deze op te volgen, of, indien dit niet het geval is, wat de redenen van de niet-naleving zijn. Bevoegde autoriteiten die bij het verstrijken van de termijn niet hebben gereageerd, worden geacht niet te hebben voldaan aan de richtsnoeren. Kennisgevingen worden ingediend door het formulier op de EBA-website te versturen naar compliance@eba.europa.eu onder vermelding van "EBA/GL/2017/04". Kennisgevingen worden ingediend door personen die bevoegd zijn om namens hun bevoegde autoriteiten te melden of zij aan de richtsnoeren voldoen. Elke verandering in de status van de naleving dient eveneens aan EBA te worden gemeld.
4. Kennisgevingen worden overeenkomstig artikel 16, lid 3, van de EBA-verordening op haarwebsite bekendgemaakt.

¹ Verordening (EU) nr. 1093/2010 van het Europees Parlement en de Raad van 24 november 2010 tot oprichting van een Europese toezichthoudende autoriteit (Europese Bankautoriteit), tot wijziging van Besluit nr. 716/2009/EG en tot intrekking van Besluit 2009/78/EG van de Commissie (PB L 331 van 15.12.2010, blz. 12).

Titel I – Onderwerp, toepassingsgebied en definities

1. Onderwerp en toepassingsgebied

1.1. Ingevolge artikel 47, lid 6, van Richtlijn 2014/59/EU (Richtlijn betreffende het herstel en de afwikkeling van banken, hierna "de Richtlijn")², schetsen deze richtsnoeren de omstandigheden waarin het gepast is om, bij de toepassing van het instrument van bail-in zoals beschreven in artikel 43, of de afschrijving of omzetting van kapitaalinstrumenten zoals beschreven in artikel 59, een of meer van de volgende maatregelen te treffen:

(a) bestaande aandelen of andere eigendomsinstrumenten intrekken, of ze overdragen aan schuldeisers waarin het instrument van bail-in is toegepast;

(b) het doen verwateren van bestaande aandeelhouders en houders van andere eigendomsinstrumenten als gevolg van de omzetting van:

(i) relevante kapitaalinstrumenten die door de instelling zijn uitgegeven op grond van de in artikel 59, lid 2, van de Richtlijn bedoelde bevoegdheid; of

(ii) in aanmerking komende passiva in aandelen of andere eigendomsinstrumenten die zijn uitgegeven door de instelling in afwikkeling op grond van de in artikel 63, lid 1, onder f) van de Richtlijn bedoelde bevoegdheid.

Krachtens artikel 47, lid 1, mag maatregel (b) enkel genomen worden als de nettowaarde van de activa van de instelling in afwikkeling volgens de uit hoofde van artikel 36 verrichte waardering positief is, en de omzetting uitgevoerd wordt tegen een omzettingskoers die de bestaande aandelen of andere eigendomsinstrumenten sterk verwatert.

2. Definities

In de context van deze richtsnoeren gelden de volgende definities:

(a) 'intrekking' van aandelen betekent dat aandelen geannuleerd worden en de economische aanspraken en andere eigendomsrechten op deze aandelen volledig verdwijnen;

(b) 'overdracht' van aandelen betekent dat aandelen of andere eigendomsinstrumenten overgedragen worden aan schuldeisers en dat de toekomstige economische aanspraken en andere eigendomsrechten van de oorspronkelijke aandeelhouders op deze aandelen verdwijnen;

(c) 'verwatering' betekent dat nieuwe aandelen of andere eigendomsinstrumenten uitgegeven worden en bijgevolg de toekomstige economische aanspraken en andere rechten van

² Richtlijn 2014/59/EU van het Europees Parlement en de Raad van 15 mei 2014 betreffende de totstandbrenging van een kader voor het herstel en de afwikkeling van kredietinstellingen en beleggingsondernemingen (PB L 173 van 12.6.2014, blz. 190–348)

bestaande aandeelhouders verhoudingsgewijs verminderd, maar niet noodzakelijk gewist worden. Eventueel behouden ze enkele economische en administratieve eigendomsrechten (stemrecht)³.

3. Toepassingsgebied en –niveau

Deze richtsnoeren zijn bestemd voor afwikkelingsautoriteiten die het instrument van bail-in of de bevoegdheid om relevante kapitaalinstrumenten af te schrijven of om te zetten toepassen op het moment van niet-levensvatbaarheid van een instelling of een entiteit zoals bedoeld in artikel 1, b), c) of d) van Richtlijn 2014/59/EU ("de Richtlijn").

Titel II – Richtsnoeren aangaande de omstandigheden waarin het gepast is om aandelen of andere eigendomsinstrumenten in te trekken, over te dragen of sterk te verwateren

1. Omstandigheden die verband houden met de waardering van de activa en passiva van de onderneming

- 1.1. Voordat er gebruik gemaakt wordt van het instrument van bail-in of de bevoegdheid om kapitaalinstrumenten op het moment van niet-levensvatbaarheid af te schrijven of om te zetten, moet er een eerlijke, prudente en realistische waardering van de activa en passiva van de instelling verricht worden, overeenkomstig artikel 36, lid 4, onder b) tot en met g), van de Richtlijn.
- 1.2. Deze waardering is bedoeld om de beslissing door de afwikkelingsautoriteit over de mate waarin de aandelen of andere eigendomsinstrumenten ingetrokken of verwaterd moeten worden en de mate waarin er verliezen opgenomen moeten worden op het moment van de afwikkeling te ondersteunen.
- 1.3. Ook moet er een onafhankelijke waardering achteraf verricht worden overeenkomstig artikel 74, lid 2, van de Richtlijn, om te bepalen of de feitelijke behandeling die aandeelhouders en schuldeisers kregen als gevolg van de afwikkeling slechter was dan de behandeling die ze hadden gekregen indien de onderneming in een normaal faillissement was gegaan (de waardering achteraf). Ook moet er een inschatting gemaakt worden van de verwachte feitelijke behandeling die elke categorie aandeelhouders of schuldeisers had ontvangen indien de onderneming afgewikkeld zou worden volgens de normale insolventieprocedure, naast de uit hoofde van artikel 36, lid 4, onder b) tot en met g) van de Richtlijn verrichte waardering, zoals voorgeschreven door artikel 36, lid 8, van diezelfde Richtlijn.

³ Verwatering kan gecombineerd worden met 'intrekking' of 'overdracht' met als gevolg dat een deel maar niet alle aandelen ingetrokken of overgedragen worden.

1.4. De gepaste behandeling van aandeelhouders en andere eigendomsinstrumenten moet gebaseerd worden op de geschatte netto activawaarde van de instelling uit hoofde van de waardering ingevolge artikel 36, lid 4, onder b) tot en met g) van de Richtlijn en de verrichte inschatting uit hoofde van artikel 36, lid 8, van diezelfde richtlijn.

a. Intrekking of overdracht

1.5. De afwikkelingsautoriteiten moeten de aandelen of andere eigendomsinstrumenten integraal intrekken of overdragen indien de netto activawaarde van de instelling nul of negatief is op basis van zowel de waardering uit hoofde van artikel 36, lid 4, onder b) tot en met g) van de Richtlijn als de verrichte inschatting uit hoofde van artikel 36, lid 8, van diezelfde Richtlijn.

1.6. Indien de netto activawaarde van de instelling daarentegen positief is op basis van zowel de waardering uit hoofde van artikel 36, lid 4, onder b) tot en met g) van de Richtlijn als de verrichte inschatting uit hoofde van artikel 36, lid 8, van diezelfde Richtlijn, kan er slechts ten dele overgegaan worden tot de intrekking of overdracht en moeten de aandeelhouders op zijn minst de netto activawaarde overhouden van de inschatting uit hoofde van artikel 36, lid 8.

1.7. Indien de netto activawaarde van de instelling uit hoofde van de waardering ingevolge artikel 36, lid 4, onder b) tot en met g) van de Richtlijn nul of negatief is, zal het nodig zijn om op zijn minst gedeeltelijk, vorderingen af te schrijven die hoger in rang zijn in de insolventieprocedure dan aandelen of andere eigendomsinstrumenten. Andere crediteuren afschrijven terwijl aandeelhouders een deel van de waarde behouden zou inconsistent zijn met zowel de volgorde van afschrijving in artikel 48 van de Richtlijn als de krachtens de afwikkelingsbeginselen van artikel 34 van de Richtlijn vereiste naleving van de rangorde van vorderingen in de insolventieprocedure.

1.8. Indien aandelen of ander eigendomsinstrumenten een positieve waarde hebben volgens de waardering uit hoofde van artikel 36, lid 4, onder b) tot en met g) van de Richtlijn, maar een waarde van nul op basis van de inschatting uit hoofde van artikel 36, lid 8, beschikken de afwikkelingsautoriteiten over een bredere set van opties, onder meer: a) volledige intrekking of overdracht; b) gedeeltelijke intrekking of overdracht⁴; of c) verwatering. Om in dat geval consistent te zijn met de crediteurenhiërarchie, de volgorde van de afschrijvingen van artikel 48 en met de afwikkelingsbeginselen uit artikel 34, moeten de afwikkelingsautoriteiten zorgvuldig oordelen welke optie het beste overeenstemt met de beginselen en waarborgen van de Richtlijn en het beste de afwikkelingsdoelstellingen verwezenlijkt.

⁴ 'Gedeeltelijke intrekking/overdracht' betekent dat de verwatering (artikel 47, lid 1, onder b)) gecombineerd wordt met een 'intrekking' of 'overdracht' (artikel 47, lid 1, onder a)) zonder dat de instrumenten volledig ingetrokken of overgedragen worden (met andere woorden, de aandeelhouders en de eigenaars van andere instrumenten behouden een deel van de waarde). Een gedeeltelijke overdracht kan ook uitgevoerd worden via een aandelensplitsing om nieuwe aandelen te creëren die overgedragen worden aan houders van kapitaalinstrumenten of schuldeisers.

- 1.9. Afwikkelingsautoriteiten moeten bij het nemen van hun maatregelen erop toezien dat ze geen maatregelen nemen die ervoor zorgen dat aandeelhouders een groter verlies zouden lijden dan bij een afwikkeling volgens de normale insolventieprocedure.⁵

b. Sterke verwatering

- 1.10. Indien aandelen of andere eigendomsinstrumenten niet volledig ingetrokken of overgedragen worden, moeten ze sterk verwaterd worden door omzetting van passiva in eigen vermogen.
- 1.11. In deze richtsnoeren wordt onder sterke verwatering verstaan dat zowel het belang van de aandeelhouder in het eigendom van de instelling als de waarde van de eigendomsinstrumenten verminderd moeten worden, tenzij dit een inbreuk zou vormen op de waarborg van artikel 73 van de Richtlijn. Deze situatie zal zich enkel voordoen indien de afwikkeling naar verwachting minder waardebehoud zal opleveren voor de schuldeisers van de bank dan bij de normale insolventieprocedure.
- 1.12. Bij een verwatering moet de mate waarin dit gebeurt vastgesteld worden in overeenstemming met de bepalingen van artikel 50 van de Richtlijn en de richtsnoeren van EBA voor de omzettingskoersen. Omzettingskoersen die vastgelegd worden volgens het algemeen beginsel 2 van de EBA-richtsnoeren betreffende de koers voor de omzetting van passiva in eigen vermogen bij een bail-in zorgen doorgaans voor een sterke verwatering. Dit beginsel vereist dat de omzettingskoersen zodanig vastgelegd worden dat de aandeelhouders de eerste verliezen dragen en dat de rangorde van schuldeisers gerespecteerd wordt. Indien een bepaalde categorie schuldeisers naar verwachting slechter af zal zijn na de afwikkeling dan daarvoor volgens de waardering uit hoofde van artikel 36, lid 4, onder b) tot en met g) van de Richtlijn, dient de afwikkelingsautoriteit de omzettingskoers op nul of bijna nul vast te leggen voor alle categorieën verplichtingen en instrumenten die lager in rang zijn in de insolventieprocedure.
- 1.13. In uitzonderlijke omstandigheden kan het gebeuren dat er van geen enkele schuldeiser verwacht wordt dat hij een bijdrage levert tot het opvangen van verliezen of de herkapitalisatie bij de afwikkeling. In dat geval moeten de omzettingskoersen voor de kapitaalinstrumenten zodanig vastgelegd worden dat de afwikkelingsdoelstellingen bereikt worden en dat de waarde van de aandelen of andere eigendomsinstrumenten vóór de afwikkeling verminderd wordt.

⁵ Als dat het geval is, zouden ze bijna zeker ook een positieve handelswaarde hebben, omdat bij een afwikkeling er gewoonlijk meer waarde wordt behouden dan bij insolventie.

- 1.14. Afwikkelingsautoriteiten mogen er alleen voor kiezen om bestaande houders van aandelen of eigendomsinstrumenten sterk te verwateren indien de waardering uit hoofde van artikel 36, lid 4, onder b) tot en met g) van de Richtlijn erop wijst dat de aandelen of andere eigendomsinstrumenten een positieve nettowaarde hebben. In deze omstandigheden kan sterke verwatering ook toegepast worden in combinatie met een gedeeltelijk intrekking of gedeeltelijke overdracht van aandelen of andere eigendomsinstrumenten.
- 1.15. Afwikkelingsautoriteiten mogen geen gebruik maken van sterke verwatering indien de nettowaarde van de instelling nul of negatief is volgens de waardering uit hoofde van artikel 36, lid 4, onder b) tot en met g) van de Richtlijn, overeenkomstig de beginselen van artikel 34 van diezelfde Richtlijn, dat aandeelhouders de eerste verliezen dragen en de rangorde van de schuldeisers gerespecteerd wordt.
- 1.16. Indien de afwikkelingsautoriteit oordeelt dat de netto activawaarde van de instelling positief is op basis van de waardering uit hoofde van artikel 36, lid 4, onder b) tot en met g) van de Richtlijn, maar nul euro waard is volgens de inschatting uit hoofde van artikel 36, lid 8, van diezelfde Richtlijn, dient de afwikkelingsautoriteit de optie te kiezen uit de lijst van artikel 47, lid 1, onder a) of b) van de Richtlijn, die volgens hem het beste de afwikkelingsdoelstellingen verwezenlijkt.
- 1.17. In bepaalde omstandigheden kan de bevoegdheid om kapitaalinstrumenten af te schrijven of om te zetten overeenkomstig artikel 59 van de Richtlijn toegepast worden zonder ook de afwikkelingsprocedure in gang te zetten. De mate waarin kapitaalinstrumenten afgeschreven of omgezet worden, moet overeenstemmen met het bedrag dat vereist is om de afwikkelingsdoelstellingen te verwezenlijken, zoals geraamd in overeenstemming met artikel 60, lid 1, onder b) en c). Dit bedrag kan nul zijn, bijvoorbeeld indien artikel 59 ingeroepen wordt omdat er uitzonderlijke financiële overheidssteun verleend wordt (onder meer wanneer de centrale bank noodsteun verleent tegen een vergoeding, of zich garant stelt voor nieuw uitgegeven schulden) aan een goed gekapitaliseerde instelling die niet geacht wordt te falen of waarschijnlijk te zullen falen overeenkomstig artikel 32 van de Richtlijn.
- 1.18. In dergelijke gevallen mogen de afwikkelingsautoriteiten het tier-1 kernkapitaal niet verminderen noch de relevante kapitaalinstrumenten afschrijven of omzetten, omdat de bank niet aan het falen is noch waarschijnlijk zal falen en dit dus niet nodig is om de afwikkelingsdoelstellingen te verwezenlijken.

De onderstaande tabel vat de in dit hoofdstuk gemaakte punten samen:

<u>Omstandigheid die betrekking hebben op de waarde van vorderingen van aandeelhouders</u>	<u>Gepaste maatregelen</u>	<u>Ongepaste maatregelen</u>
Positieve netto activawaarde volgens zowel de waardering ingevolge artikel 36, lid 4, onder b) tot en met g) van de Richtlijn als de inschatting ingevolge artikel 36, lid 8, van diezelfde Richtlijn.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Gedeeltelijke intrekking 2. Gedeeltelijke overdracht 3. Verwatering 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Volledige intrekking 2. Volledige overdracht
Positieve netto activawaarde volgens de waardering ingevolge artikel 36, lid 4, onder b) tot en met g) van de Richtlijn maar een netto activawaarde die negatief of nul is op basis van de inschatting ingevolge artikel 36, lid 8, van diezelfde Richtlijn.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Volledige of gedeeltelijke intrekking 2. Volledige of gedeeltelijk overdracht 3. Verwatering 	Geen (maar de omzettingskoersen moeten gepast zijn)
Netto activawaarde van nul of negatief, zowel op basis van de waardering uit hoofde van artikel 36, lid 4, onder b) tot en met g) van de Richtlijn als de inschatting volgens artikel 36, lid 8, van diezelfde Richtlijn.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Volledige intrekking 2. Volledige overdracht 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Gedeeltelijke intrekking 2. Gedeeltelijke overdracht 3. Verwatering

2. Omstandigheden anders dan diegene die verband houden met de waardering van de activa en passiva van de onderneming

- 1.19. Indien er meer dan een optie gepast is op basis van de waardering, of bij het kiezen tussen instrumenten om verwatering te realiseren, dienen de afwikkelingsautoriteiten de optie(s) kiezen die het best overeenstemt (overeenstemmen) met de afwikkelingsdoelstellingen van artikel 31 van de Richtlijn.
- 1.20. Bepalingen in de nationale of Europese vennootschapswetgeving kunnen invloed hebben op de juiste keuze voor verwateren: louter door de uitgifte van nieuwe aandelen, door de combinatie van het intrekken van een deel van de aandelen en uitgeven van nieuwe aandelen, of door de overdracht van een deel van de aandelen.

- 1.21. De onderstaande voorbeelden vormen een niet-uitputtende illustratie van de factoren die door de afwikkelingsautoriteiten in overweging genomen moeten worden. De voorbeelden zijn niet definitief en om deze richtsnoeren na te leven is het niet nodig dat de autoriteiten de gesuggereerde optie kiezen wanneer de beschreven omstandigheden zich voordoen.
- 1.22. Bij de keuze tussen de intrekking en/of overdracht van aandelen of andere eigendomsinstrumenten (afzonderlijk of in combinatie met verwatering), mogen de autoriteiten rekening houden met de specifieke kenmerken van de aandelen of andere instrumenten. Indien bepaalde aandelen bijvoorbeeld bijzondere stemrechten verlenen, kunnen de autoriteiten oordelen dat het beter is om deze aandelen in te trekken dan ze over te dragen om de structuur van de gereorganiseerde onderneming te vereenvoudigen.
- 1.23. In sommige gevallen kunnen er aandelen of andere eigendomsinstrumenten zijn die niet in aanmerking komen als tier 1-kernkapitaal, bijvoorbeeld preferente aandelen die kwalificeren als aanvullende tier 1-instrumenten. Autoriteiten kunnen ervoor kiezen om alleen de tier 1-kernkapitaalinstrumenten over te dragen en alle aandelen of andere eigendomsinstrumenten in te trekken (met inachtneming van de relevante waarborgen en juridische bescherming).
- 1.24. Indien de afwikkelingsautoriteiten gebruikmaken van de optie in artikel 43, lid 4, van de Richtlijn om na een bail-in de rechtsvorm van een voordien coöperatieve instelling te wijzigen, dienen de eigendomsinstrumenten ingetrokken te worden indien dit nodig is om de wijziging uit te voeren.
- 1.25. Indien aandelen van een vennootschap aan officiële aandelenbeurzen zijn genoteerd, kan het noodzakelijk zijn om ze over te dragen in plaats van in te trekken teneinde te voorkomen dat de beursnotering en de waardering van de aandelen onderbroken wordt.

Titel III – Slotbepalingen en uitvoering

Deze richtsnoeren dienen zes maanden na de publicatie ervan te zijn omgezet in nationale afwikkelingspraktijken door de bevoegde afwikkelingsautoriteiten.